

Grėsminga žiema

1
SKYRIUS

Statinių tvora užsivėrė, bet vilkas nenuleido nuo jos įdėmaus žvilgsnio. Tirštėjančiose sutemose jo akys švytėjo keista šviesa. Atrodė, jis mąsto ar galbūt kažkam pasiryžo.

Pasuko galvą į vienišą trobą šiapus aptvaro, juosiančio kaimą, paskui nuleido snukį ir atsainiai lyžtelėjo leteną. Seną žaizdą – žmogaus rankų žaizdą.

Vieniškoje troboje Žordana uždegė žvakę. Mažosios sesutės jau buvo sugulusios. Ji budės.

Ji budės, nes – nors jai viso labo tik dvylika – turi atstoti mažylėms ir tėvą, ir motiną. Tėvai turi budėti. Tą darė jos tėvai, kai dar buvo čia. Šiandien motulė po velėna, o tėvas toli, iškeliaavęs prie Šventojo Jokūbo kapo Santjago de Komposteloje.

Budėti.

Vilkus ji girdi. Jaučia juos visa oda. Žino, ji – jų giminės, ir ši mintis kelia jai siaubą.

Ji nenori žiūrėti pro langą. Kai niekas nebesiklosto, ją pagau-na noras sprukti. Sprukti į miškus su vilkais. Bet ar jie ją bepri-ims? Praėjo aštuoneri metai.

Praeitą žiemą šaltis buvo baisus, jis užgriuvo juos staiga. Žinia, jiems tai nebuvo naujiena: svogūnai apsigobstė daugybe lukštų – jau žinojo, žiema bus atšiauri ir reikia gintis. Žmonės sunerimę skaičiavo visus tuos lukštų sluoksnius ir netikėjo savo akimis: ar gali įsivaizduoti tokį šaltį Bretanės krašte? Ir vis dėlto...

Žemė per visą žiemą nebuvo atsileidusi. Ir tada jie išgirdo vilkus: žvėreliai išsislapstė po urvus, ir juos spaudė alkis. Jie pradėjo slankioti apie sodybas, puldinėti bandas. Bet niekada nebuvo prasmukę į kaimą. Kai galop atėjus pavasariui dirva atidrungo, dideliame visų palengvėjimui, jie išsidangino savais keliais.

Pasibaigus šalčiams atgimė viltis. Tačiau sėją žmonės pradėjo vėlai. O dar tas lietus. Koks bus derlius? Be to, tasai vėl įsiplieskęs karas – karas, kai bretonai suskilo į dvi stovyklas, besitai-kančias į Bretanės kunigaikštystę.

Čionai, kaime, žmonės apie karą nė nenutuokė – nebent tiek, kad pražygiavo kareiviai ir išgrobstė visą derlių. Jiems pavymui sekė kita – vilkų armija. Beje,ėjo kalbos, jog tie vilkai iš tikrųjų esą persikūniję kareiviai: piktadariai buvę, piktadariai ir likę.

Buvęs kaimo klebonas, vasaros pradžioje iškakęs maldininkų žygį į Romą, nė per nago juodymą netikėjo tokiu persikūnijimu ir piktinosi, kad krikščionims gali kilti panašios mintys. Sakė, per suirutes vilkų visada knibždėte knibžda – kai žmonės užsiėmę karu, jiems ne medžioklė galvoje. Vieni porino tą, kiti aną... Gal vilkai pasirodė ir dėl kitos priežasties, bet šiol apie ją vengta užsiminti.

Ir štai ši žiema žada būti gal dar blogesnė: svogūnai vėl gobs-tosi daugybe, skruzdėlynai didėja, o varnos skraido pačiais pa-debesiais. Žmonės nepatikliai dėbčiojo į dangų ir kaupė malkų atsargas.

Iš pradžių niekas jų nepastebėjo. Jie laikėsi ten, Juoduosiuose kalnuose. O paskui sulig pirmu sniegu išgirdo juos kaukiant. Dar toli – tačiau žmonės žinojo, jie priartės, vis labiau įsivyr-aujant šalčiams ir vis labiau spaudžiant alkiui. Dar aiškiau negu svogūnai jie pranašavo žvarbią žiemą.

Vieną vakarą be jokios regimos priežasties ūmiai pasišiaušė klumpiaus šuo. Ir visi suprato – jie čia. Velnio išperos... Niekas nebenorėjo prarasti gyvulių – daug jų nušlavė praėjusi žiema, – ir žmonės bijojo bado ne mažiau kaip vilkai. Tad nutarė apsau-goti kaimą, rėsdami statinių tvoras su grioviais aplinkui ir vie-ninteliais vartais, kuriuos nakčiai užšaudavo.

Tačiau to, matyt, nepakako.

Vieną sekmadienį klebonas iš sakyklos išdėstė garsaus šven-tojo Gervazo istoriją – šisai užklupęs vilką, puntantį jo asilą, ir nubaudęs jį, įkinkydamas į plūgą vietoj prarasto gyvulio. Tai pa-darė žmonėms įspūdį. Daugiau nereikėjo – kaimas nedelsiant buvo perkrikštytas Šventuoju Gervazu. Pora atsargumo priemo-nių geriau nei viena; panašiais atvejais į šventojo globą nereikia numoti ranka.

Žordana prastai jautėsi. Ji bijojo. Bijoj vilkų ar dėl vilkų – pati nežinojo ko.

Nuo to laiko, kai iškeliavo tėvas, namai tarsi susigaužė. Ji prisimena, kaip jis bučiavo jai į kaktą, kaip tolo saulėtekyje ilga jo pelerina. Ir nuo tol jokios žinutės. O paskui, praeitos žiemos pradžioje, ji palaidojo motiną – ir tada užsivėrė pasaulis.

Garenas neramiai apsidairė: nejaugi tai giriai nebus galo? Jis išgirdo vilkus – nelabai toli. Vėl ėmė snigti; netrukus sutems.

Tais laikais, kai jis gyveno pas tėvus, miesto valdytojas kiekvienos gatvės kampe pastatydino po žibintą, apšviečiantį tamsą, kad ši būtų ne tokia grėsminga. Gyvenimo pas tėvus Garenas tikrai nesigailėjo (ten tau kliūdavo daugiau niuksų nei duonos), bet žibintų trūko: švakar tamsos niekas neapšvies.

Jis ėmėsi tylutėliai švilpiniuoti „Kaip toli mano mylimoji“, bet jo alsavimas sustingo tarp lūpų. Nakvoti girioje? Nė už ką: priebėgos reikėtų ieškoti medyje, o jis neturi nė virvagalio prisirišti prie kamieno. Vadinasi, vos užsnūdęs neišsvengiamai šlumštelėtų iš medžio, ir jei bent kiek arčiau pasipainiotų vilkai...

Vėl pabandė švilpauti – juk turi įrodyti pats sau, kad nebijo; nejučiomis daina pasikeitė. Dabar ji skambėjo taip: „Bretanėje gera gyventi tada, kai turi kalaviją ar švaistaisi lazda.“

Et! Dar taip neįžiemoję, kad alkis pastūmėtų vilkus pulti žmogų... bent jau jis to tikisi. Be to, jis nebe vaikas (jam veikiausiai bemaž penkiolika ar bent jau trylika keturiolika metų). O juk vilkams labiau prie širdies putlūs vaikučiai ar minkštučiu-kės mergelės, kaip sako žmonės. Kad tik tai būtų tiesa! Kadangi nuo ryto nieko burnoje nebuvo turėjęs, tikėjosi, kad jis, be kita ko, ne kažin koks pažiūrėti.

– Šiaip ar taip, aš per liesas, – murmtelėjo dirščiodamas į visas puses, – ir raumenys pernelyg surembėję... pernelyg surembėję dantims – tikra tiesa! – Niekas iš to, ką kimšdavo į pilvą, nėjo jam į kūną. – Nuo mano kaulų ne ką tenugraušė – grynas jėgų švaistymas, laiko gaišimas. Ko gi vertas toks grobis godotinam vilkui?..

Ir jis vėl užniūniavo:

– Ko gi vertas toks grobis godotinam vilkui...

Nejučiomis apsičiupinėjo šlaunį. Kadangi daug mina kojomis, jo mėsa kieta. (Vaje! Kuo čia dėtas žodis „mėsa“?) Vilkų skonis iš tiesų labai nekoks, jeigu jiems šautų į galvą pulti jį. Bet vis dėlto jis ėmė gailėtis, kad nėra šiek tiek raumeningesnis, ypač rankos – ir tvirtai prisiekė sau po truputį pradėti mankštintis... kai turės atliekamo laiko. Reikia pripažinti, darbuojasi tik jo kojos ir plaštakos. Dešiniu delnu jis apglėbė kairę ranką ir susiraukė. Mielai būtų ta proga pajuokavęs... Vaje! Sniegulė pataikė į akį. Na ir sniegelio! O juk vos prasidėjo juodasis mėnuo!*

Jis kilstelėjo ranką prie akies ir sustingo... Kas per staugimas?... Šuo? Po paraliais, ne, ne šuo...

Jis paspartino žingsnį. Tada išgirdo tarsi kokį šnaresį atvašyne. Norėjo dėti į kojas, tačiau kur čia pabėgsi, kai ant pečių rašyklinė.

Nebėgti. Nė už ką. Niekada nebėgti nuo vilko. Garenas apžvelgė medžius aplinkui. Pajuto šiokį tokį palengvėjimą: matyt, jis jau nebe girioje, greičiausiai išėjo iš jos, to nė nepastebėjęs. Ištekiniai medžiai iš abiejų pusių – tik sargybiniai, sergstintys

* Bretoniškai lapkritis – *miz-dû*, t. y. „juodasis mėnuo“.

kelia, išsistiepę ant šlaitų, aukštesnių už jį. Daubos kelias, va kas: jis pėdina daubos keliu, o daubos kelias visada kažkur veda – į trobą, į kaimą...

Buvo jau beveik atgavęs viltį, kai pakėlęs galvą išvydo... Vaje! Akimirką nustėro: ten, ant šlaito, du švytintys vyzdžiai. Burna prasižiojo, tačiau neišspaudė jokio garso. Jis sustingo. Nebėgti. Šiaip ar taip, jaučia, jog neįstengtų. Kodėl po ranka nėra jokio deglo ar žvakės – kokios nors ugnelės pabaisai nubaidyti? Nervingai apčiuopė ant pilvo kabantį ryšulėlį. Vienas juokas! Kažin kaip čia iš netyčių galėtų rasti koks spingsintis žibintas? Nieko nepadarysi: gintis telieka keleivio lazda ir durklu. Bet ką čia svajoti: jeigu tektų griebtis durklo, vadinasi, baisusis žvėris būtų prie pat jo – o tada vis tiek šaukštai po pietų.

Akys... Nepatikėtum: vilkas seka paskui jį ten aukštai, šlaito viršumi. Juodas grėsmingas siluetas ryškėja blyškioje vakaro šviesoje. Greičiau. Greičiau!

Vajetau!.. Ant dešinio šlaito – kitas vilkas! Jo širdis ėmė pašėlusiai daužytis. Palūkėkit! Jis juk niekas, ničniekas! Nenusipelnė palydos!

Po paraliais! Jo rašyklinė! Vikriai persimetė ją ant pilvo, padudeno lazda. Tie garsai, regis, nepadarė jokio įspūdžio jo palydovams. Garenas mynė vis sparčiau ir sparčiau, bet žvėrys viršuje neatsiliko. Taikydami prie jo žingsnio, kol kas neatrodė ketiną šokti žemyn į kelią ir pulti.

„Laukia savo valandos, – tarė sau Garenas, sukąsdamas dantis, kad tie nebarškėtų. – Laukia...“

Antai prošvaistė... Kelio galas? Taip... o toliau – žvakės liepsnelė. Troba!

Vilkai, regis, sustojo šlaito gale, kiekvienas savo pusėje. Nepatikėtum! Jie tikrai jo nesiveja?.. Reikia traukti toliau, eiti nesidairant, užgniaužus kvapą. Troba, šviesa jau nebe taip toli!

Pamiršęs visus savo samprotavimus, Garenas leidosi tekinoimis. Troba, durys. Išgirdo, kaip tamsą perskrodžia vilkų staigimas. Jis pasibeldė.